

Діло

Виходить щодня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 10, II. пов.

Конто почт. шваб. 26.726.

Адреса тел. „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакції не повертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно 3.60 К.

чвертьрічно 10—

піврічно 20—

щорічно 40—

у Львові (без доставки):

місячно 3— К.

чвертьрічно 9—

піврічно 18—

щорічно 36—

в Німеччині:

піврічно 20— М.

щорічно 40—

За зміну адреси
платиться 50 с.

Ціна оголошень:

Строчка петитова, двошпаль-
това 40, в надісланим 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлень про
визначення заручки 1.50.
Некрологія строчка 1 К.

Сталогоголошення за окремою
умовою.

Один примірник коштує
у Львові 12 с.

на провінції 14 с.

Знає: Видавнича Спілка „Діло“

Головний редактор: Д-р Василь Парийко

Російська офензива в Семигороді.

В Галичині супокійно.

ЗВІДОМЛЕНЕ ЦІ К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з 8. серпня.

Німецькі війська, котрі борються на північ від Фокшані, при сильнім ворожій протиділанню розширили зроблені вчора успіхи.

Російська офензива, котра розпочала се для злякшення проти Семигороду знов виявляла се в численних, безуспішних, коротких випадках над Путньою і Кашіном.

На північ від Тельдеш наші війська завладали численними горами, які ворог заваято Боронив.

У Буковині і Східній Галичині перейшов учорашній день сулукійно.

ЗВІДОМЛЕНЕ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ
з 8 серпня.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Леопольда баварського. Не було ніяких значніших боєвих ділань.

Фронт арх. Йосифа: В лісах Карпат арх. угорські полки приступом завладали кількома звязано бороненими гірськими верхами. На південь від Магура Кашінулуй і на північ від Монастиря Лепса відперто нові румунські наступи.

Фронт Макензена. В місци занята нашими військами неприятельських ліній бито-ся заваято. Наш успіх ми поширили.

Фронт македонський. Нема нічого до оголошення.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ баварського наступника престолоа Рупрехта: На фронті битви у Фляндрії огнева боротьба вчора ввечерю знов досягла великої сили. У відтинку над берегом Англії вночі після огня безстанно посунули ся наперед значними силами Німцоз на північ і північний схід. Іх підперто в боротьбі з близька. В Артезі значна босва діяльність між каналом Лябассе і Скарпою.

Група військ німецького наступника престолоа: У вечірних годинах огонь знов Шмен де Дам віджив. На східнім березі Мзані зміла виправа баденських відділів проросних, які вдерли ся до сильно укріпленої ліса Сашієтез дала нам певне число бранців.

З італійського фронту.

ВІДЕНЬ, 8. серпня (Тіб). З востної пресової кватири доносять: На фронті над Сочею ввечерю скріпив ся вогонь ворожих гармат, а коли потемніло, вти. Лише на Красі також вночі панувала значна огнева діяльність. Ворожі летючі ескадри двічі кинули вчора бомби на кілька місцевостей високорівні коло Бяззіца. Шкода незначна. На Тирольському фронті лиш в провалі Ролде гарматна діяльність була значніша.

Відень, 8. серпня 1917.

Відповідь, яку вислав іменованій новим цісарем директор кабінетової канцелярії д-р Польцер на телеграму президії У. П. Р. в справі охорони української людности відбитих області Поділя, є одною з познак, що настають нові часи також у сій державі, а в її границях навіть для української Східної Галичини — тої найбільш уопслідженої давнім режимом австрійської області. З національного українського й чисто людського становища треба привзяти постанову монарха покласти край дотеперішньому поведенню властей з українською людністю.

Завдяки великодушному рішенню молодого цісаря повинен настати тепер кінець сьому періодови мучеництва нашого народу. Сповістило українську суспільність про се подане нами вчора письмо директора цісарської канцелярії кабінетової, письмо, яке перейде до історії як рідкий документ людяности в снх страшених, не людських часах.

Та письмо се говорить тільки про охорону жат і здоровля людности, а мовчить про охорону добре набутих національних прав українського населення, о яку теж звернуло ся українське заступництво з прошенем до цісаря. А охорони такої треба і то як найскорше. Ось що прим. пише нам очевидно, котрий мав нагоду тепер переїхати по відбитім українським Поділю:

„Бою ся, що до кількох днів цвигуче Поділе замінить ся на таку виснажену країну, як богато інших наших областей. Вже починають зникати всюди українські а п и с и. Учувають вибрані за рос. часів українські ради громадські а привертають давних хруніві жидів. Сьому можна зарадити лише сим способом, що до етапної служби покликано би Українців і до кожної дивізії призначено б офіцера Українця (до Інтендантури), який переводив би реквізиції, не нарушуючи вимог людської і національної справедливости; се дасть ся досягнути, бо з початку війни німецька армія так робила і всюди були бодай наші підофіцери поприділювані як мужі довіря чи товмачи. У нас товмачами самі жиди. Стрільців повинні рішучо учати в цілі оборони населення пред надужитими“...

Українське громадянство же заради лихови.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Красній Союз Кредитовий у Львові, — число книжочек швабичої 4.000.

На галицько-буковинським фронті.

БЕРЛІН 8. серпня (Б. Вольфа). На галицько-російській границі, а також у східній Буковині стан незмінений. Під натиском австро-угорських військ російський фронт в Карпатах заломлює ся дальше. На південь від Бистриці здобуто приступом гори: Тейра, Шнеге, Чешуд і Ла Сомарнік. Дня 7. с. м. ворог виконав сильний наступ на північ від долини Кашіну, одначе наступ той зломано, примім ворог поніс нечувано тяжкі кроваві втрати. Так само не вдались сильні протинаступи на північ від Фокшані, де союзники посувають ся вперед на західному березі Серету.

Звіт російського ген. штабу

з 6 серпня.

ВІДЕНЬ (Тіб.) Західний фронт: На захід від Бродів ми відперли незначні ворожі наступи. На північний схід від Чернівців в околиці сіл Толоріаців і Паранча наші відділи перейшли до офензиви, здобули кілька горбів та виперли ворога в напрямі названих сіл. Один наш відділ знаменитим наступом заняв батарею зложеною з 40х гармат та скорострільів. Відтак великі ворожі сили приневолили наші війська завернути на головні становища. Тому, що годі нам було забрати гармати, знищено їх. На південь від Чернівців неприятель дальше веде свою офензиву, головні в околиці долин Серету й Сучави, де наші війська виперто. Села: Глібока, Камінка, Вовчинець і Гадікфальва та місто Радіш в руках неприятеля. Проби повздержання ворожого походу на північний захід від Радішів не повелись.

Буковинський фронт: В напрямі Кімполонга неприятель дальше посуваєт ся вперед. З приводу непевности кількох флрмаций ми привневолені були податись дещо на схід. Неприятель перейшов Бистрицю коло Брештені.

з 7. серпня.

Західний фронт. На південний захід від Бродів в околиці села Дубе і Жарки сильний неприятельський огонь артилерії. На південь від Грималова російські передні сторожі виперли неприятельські полеві сторожі. В околиці на захід від Збруча неприятельські війська підпріяли сильніший наступи. Над долининим бігом Серету, а особливо над Сучавою неприятель дальше випирає наші війська. Обсядиз він села Вашківці, Сатульмаре, Бурде і Гліт.

Румунський фронт. В сторону Кімполонга неприятель по боротьбі обсядиз сугорби на північ від стації Ноліт. Над Бистрицею два полки озної з наших дивізій самовільно опустили свої становища і подали ся в зад, що викликало відворот наших військ в ті околиці на кілька верств на схід.

Балтійське море. В днях 4 і 5 с. м. неприятельські літаки поробили ряд наступів над побережем і над островами Ригського залу. В останнім часі завважено значну видіну діяльність.

Нове російське правителство при роботі.

ПЕТРОГРАД, 7 серпня (ПТА). Нині відбуло се перше засідане нового тимчасового правителства під проводом Керенського. В своїй промові Керенський заявив, що кабінет мусить посвятити всю увагу обороні народу і справі організації головно фінансового й господарського життя. Апелював до членів правителства, щоби подвоїти зусилля в цілі зорганізованя себе самих та збільшеня вислуду праці на різних полях. По нім говорив міністер за граничними справами Терещенко, виявляючи намір

КІНО-НОВОСТИ

від 4. с. м.
висвітлює

АРХИТЕВІР КІНОМАТОГРАФІЧНОЇ ШТУКИ КАРТУЗИ

драма в часів французької революції, у нас незнана. Авторство фільма після письменника бар. Йосифа EÖTVÖSA.

— вул. Кароля Людвіка ч. 5. —

77 1-2

маді на парламентарне погоджене нашого домагані перестрою Австрії на окремі національно-територіальні провінції і сотвореня в Австрії окремої української провінції в східній Галичині і північній та середній Буковині, бо проти такої розвязки уживуть всієї сил Поляки, додаючи в тім конець свого верховодства в східній Галичині. Проти того буде і німецький Національний Союз, що рад би сейчас вилучити Галичину від Австрії і передати її Полякам. Засадниче становище Чехів, що стремлять до здійсненя свого державного права і сполуки Чехії, Моравії, Шлеска і Словаччини в одну чеську державу, є инше від нашого. Інші австрійські народи (Словінці, Сербо Хорвати, Ромуни і Італійці) є за слабі шоби їх голос був рішачий. Остроїване нового правно державного устрою в Австрії по війні—для нас криє небезпеку, що можуть нас зовсім віддати на поталу Полякам. Поділ мішаних коронних країв на національні округи є тільки політикою, що не усуває поневоленя слабших народів а в приміненю до Східної Галичини задержав би в практиці неоправдане фактичними відносинами польське панованє.

жили йому свої національні домаганя, особливо що до української урядової мови і адміністрації. Підчас конференції міністер заграничних справ в довшій дискусії інформував ся про погляди і бажаня Українців.

Французькі соціалісти проти правительства.

Відень, 8-го серпня 1917.

„Humanité“ доносить: Французька соціалістична партія палати пєслів заявляє, що в днє 5 серпня виступає з правительственной більшости.

Японія в'оружуєть ся горячково.

„Oesterr. Morgenzeitung“ доносить на підставі американських інформацій, що Японія держить під оружем півтретя мільона зовсім заостреного в поживу і муніцію війська. Для транспорту тих військ приготовлено тисячі залізничних возів.

НОВИНКИ.

Львів, 8 серпня 1917.

— Вісті з освободжених областей східної Галичини. Нині явив ся в нашій редакції стрілець, що перед роком попав в російський полон і перебував опісля весь час в Нігайцях, де вчителював в місцевій українській школі. Про відносини в послізнім році на Поділю, головно про шкільництво розказує так: Населеню жиє до ся добре. Средства поживи було всюди подостатком. Репресій зі сторони властей не було ніяких. Ще під царським правлінням розпочала ся національна організація галицьких Українців, в чім мали вони велику поміч з Києва. Осередком організації був Тернопіль. З Польщі на Поділю не було тоді навіть сміду. Ніхто з давніших польських співробітників, що так горлоно гордали про польські „kresy“, не мав відваги підносити голос за польськими привілеями, признаючи, що Поділе не польський але український край. Латинники селяни ішли з дебільша в греко-католиками і під національним зглядом чули ся за одно з ними. З вибухом революції відносини були ще красші, український синьо-жовтий прапор замавав всюди. Місцева адміністрація опинила ся майже всюди в українських руках. Пануючим елементом стали виключно Українці Польська мова в урядах по громадах зникла зовсім, роблячи місце українській. Шкільництво мало тільки український характер. Від року основувано всюди українські народні школи не тільки по селах, але і по містах пр. Підгайці, Бучач, Монастирська, Микулинець, Копичинці і т. д. де вчили тільки по українськи, а польської і російської мови не вчили зовсім. Українські школи на Поділю (по громадах і менших містах) організував „Союз городов“, котрий оплачував учителів звичайно по 75 рублів у місяць. Крім сего сей союз давав дітворі шкільні прибори, а біднійшій діторч. Шкільний комітет сего союзу мав осідок в Микулинцях коло Тернополя і він займав ся народним шкільництвом на Поділю, Покутті і Буковині.

Польща бундючно підносить знов голову на українській землі. Потреба безпробовно організації з нашої сторони і негайної помочи від українських послів.

— Вертає „zywioł polski na rdzennie polską ziemię“! Кореспондент „Kurjer-a lwowski“ з Тернополя в своїй дописі про відносини в місті перед уступленєм відти російських військ пише між иншим: „В цілі переведеня загально-го, рівного, безпосередного і тайного голосованя до громадської ради, покликано до співпраці по трьох представників людности польської, жидівської і української. На засіданях, відбуваних тими представниками, Поляки знайшли ся в груднім положеню, бо були вони поперегі тільки одним з Жидів, коли два інші станули по противній стороні і з двома Українцями осягнули більшість. В той спосіб метода сіоністичної роботи і горяче бажанє засаджувати „одиані дерева“ на нашій корині польській (!) землі спрягли ся в безмежними претенсіями Українців, давнійше відсуваних „мазепниць“, а від хвилі нової системи попіраних зі шкодою польського інтересу. Однак стратегічний відносок, ватемне-

вий на лінії Зборів Залізці поклав край тій сіоністично українській роботі“. Найбільше лютує автор допису на Українців, про яких каже, що „они в-марті піднесли голову і як все дотепер, звернули ся проти польської людности, стараючись при помочи правительства, попіраючого енергічно пупілів губернатора Дорощенка, захитати становищем польської людности Тернопільський край разом з Тернополем був на найкрасшій дорозі до повільного нищеня польського „zywioł u“.

— Вістна від д-ра В. Охримовича. Вп. п. меє. д-р Михайло Волосини зволив передати нам до редакційного ужитку отсю картку, одержану від д-ра Володимира Охримовича: „Вноє. і Дорогий Пане Меєн. і Товаришу! Дякую дуже за карточку з 29. X. і за добрі вісти. Тут зима дуже довга, від жовтня до мая, але за те сує, єсна і гарна. Я в скорім часі переселяю ся в сусанє село Чабобец, де є почта в місяці і де живе дир. Заячківський, там я вже не буду так одинокий. На скорий поворот не маю надії, хоч уже америк. амбасадор запитував мене про стан мого здоровля. Я поки-шо ще тримаю ся. Здоровало сердечно Вас і Всіх знакомих.“ — В. Охримович.

— Для населеня на відбитій території. Нам пишуть: Слідом за побідними військами кинули ся на Поділе купчики, шоби робити інтереси серед нашого населеня та виманити від них ще ті скупі засоби поживи, які нашому населеню ще остали. По їх приміру пішло й місто Беліц, яке вислало свою комісію до Тернополя для закупу поживи. Краєве Тов. господарське „Сільський Господар“ у Львові запротестувало проти такого використання нашого населеня телеграфічно у міністра для прожизненя населеня Гєффера, намісника гр. Гуйна та президента господарського уряду гр. Ламезана ось якою телеграмою: По донесенням часописий вислало місто Беліц на Шлеску комісію зі 160.000 К до Тернополя і інших місцевостей східної Галичини для закупу средств поживи в сій області, що зовсім знищена війною. Просимо в інтересі та мощного голодом zagrożеного населеня негайно спричинити застанову сєй та інших подібних акцій. — Телеграма була вислана б. с. м., а на неї наспіла 8. с. м. така відповідь від намісника: Вже перед кількома днями видано потрібні зарядженя для задержаня вивозу зі східної Галичини. — Так само інтервеніювала вчера президія „Сільського Господаря“ телеграфічно у міністра для прожизненя населеня в справі знесеня звісного нашим читачам зарядженя військових властей в 19 громадах рогатинського повіта, шоби не звозити збіжжя з поля до власних стодал, але задержати його до часу, коли буде зарядженя примусоза збірня молотьба. Тому, що таке зарядженє видано перед 8 тижнями зі зглядом на близькість фронту, являєть ся зоно тепер вже безпредметовим і тому можна мати надію, що інтервенція віднесе успіх.

— З Бучача пишуть нам: Після впливу каденції для давньої громадської Ради в Бучачі російські власти зарядили були вибір нового бурмістра, який переведено по всім приписам дотичних австрійських законів. Бурмістром вибрано після негвалтованих виборів Українця п. Рогозинського, який правив містом через весь час на загальне вдоволенє мешканців всіх трьох народностей: української, польської і жидівської. Адміністрація міста була вірцева; одним з доказів на те є обставина, що коли за правління давних бурмістрів перед занятєм Бучача Росіянами, міські бюджети все замикали ся великими дефіцитами, то бурмістр Рогозинський має тепер в громадській касі кільканайцять тисяч мар. ошадностей. З приходом австро-угорських військ до Бучача зупинили ся у п. Рогозинського давні заступники бурмістра, один Поляк, другий Жид, які урядували перед занятєм міста Росіянами, і зажадали від него передачі управи громадської в їх руки. На їх домаганє відповів їм бурмістр п. Рогозинський, що каденція давньої громадської ради вже скінчила ся, тим самим вони втратили свої уряди, що він вибраний по всім приписам австрійських законів тому урядованя ні одному з них не віддаєть, хіба що усуне його державна власть. Цікаво як рішуть ту справу ц. к. староство, зглядно нанісництво.

— Ще в справі концерту в честь Івана Франка у Відні нам пишуть: Не для зайвої полеміки, а в інтересі правди констатує, що о. д-р Й. Застирець такі заборони семинаристкам брати участь в концерті для ранених жовніврів в честь Івана Франка, до чого він зрештою до певної міри привнав ся сам, зазнаючи, що він тільки „радив“ відложити концерт на пізнійше. Хто

В справах організаційних заявляєть ся за покликанєм до життя союзу українських парламентарних груп з окремою репрезентацією і виконавчим органом на він. Вкінці ставить отсі революцій:

I. Народний Комітет стоячи на засаді, що Австро-Угорщину належить перетворити на національно-територіальні автономні провінції, домагаєть ся здійсненя сєй проблеми що-до Українців в Австро-Угорщині ще в часі теперішньої війни;

II. Приймаючи до вдоволяючої відомости заходи Укр. Парл. Репрезентації що до утвореня союзу всіх українських послів австрійського парламенту, Народний Комітет вискавує бажанє, що сю справу належить приспінити і небавом приступити до утвореня такої організації.

III. Народний Комітет домагаєть ся, шоби Українська Парляментарна Репрезентація остала в постійних аносинах в Народним Комітеті як найбільшою політичною організацією в краю.

Всі три резолюції прийнято одноголосно. Д-р Стефан Федак порушив потребу нашої політичної організації в краю, бо з хвилєю освободженя цілої східної Галичини, центр політичної роботи і організації треба перенести з Відня до Львова. Порушує також справу „Наводного Дому“ і „общества ім. Миз. Качковського“, вискавує бажанє, шоби сі Інституції перейшли чим скорше в українські руки.

Д-р Василь Щурат обговорює обсаду учительських посад в середніх школах і домагаєть ся приписування її Укр. Парл. Репрезентацією.

З причини увільненя Поділя і Покуття з російського наїзду рішено видати відозву в справах організаційних.

Конференція українських політиків в гр. Черніном.

Відень, 7. серпня 1917.

Нині відбули українські політики довшу конференцію в гр. Черніном, на якій предло-

